

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/139/2018
Identifikačné číslo spisu: 1414211759
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Gandžala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1414211759.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému S. K., trvalým pobytom v G., o zaplatenie 4.650,50 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8C/134/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. februára 2018 sp. zn. 7Co/255/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 29. marca 2017 č.k. 8C/134/2015-66 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňu sumu 3.651,60 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 3.651,60 Eur od 01.07.2014 do zaplatenia, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok,) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Žalobkyňu priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 45,49 % (tretí výrok).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou doručenu súdu dňa 04.07.2014 doplnenou dňa 27.04.2015 domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej sumu 4.650,50 Eur, nezaplatený úrok z omeškania vo výške 343,01 Eur, úrok vo výške 15,90 % p.a. z nezaplatenej istiny od 01.07.2014 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 8 % p.a. z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 01.07.2014 do zaplatenia a sankčné poplatky vo výške 26,18 Eur. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 09.10.2012 uzatvorila so žalovaným úverovú zmluvu č. 7466, na základe ktorej mu poskytla peňažné prostriedky vo výške 5.000,- Eur. Poskytnutý úver a úroky sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach, pričom celý úver s príslušenstvom bol žalovaný povinný uhradiť do 16.09.2022. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti a preto bol listom zo dňa 20.05.2014 vyzvaný na predčasné splatenie poskytnutého úveru v lehote do 11.06.2014. Napriek tejto výzve dlžnú sumu neuhradil.

1.3. V súvislosti so samotným rozhodnutím vo veci samej prvoinštančný súd konštatoval, že z predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že žalobkyňa uzatvorila so žalovaným zmluvu, ktorá spĺňa všetky znaky zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 písm. d) v spojení s § 2 písm. a)

a b) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“, resp. „zák. č. 129/2010 Z.z.“), pretože žalobkyňa poskytla žalovanému úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti a tento úver mu bol poskytnutý na iný účel, ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Poskytnutý úver je tak úverom spotrebiteľským v zmysle § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z toho následne vyplýva, že uzatvorená zmluva musí okrem všeobecných náležitostí spĺňať aj osobitné (sprísnené) náležitosti ustanovené v § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Po preskúmaní uzatvorenej zmluvy však zistil, že zmluva všetky náležitosti nespĺňa. Úverová zmluva totiž neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok v rozdelení na istinu, úroky a iné poplatky v zmysle § 9 ods. 2 písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch. V zmluve je uvedený iba údaj o počte splátok (120), výške mesačnej splátky (83,28 eura) a termínoch splátok (15. deň v mesiaci). Z uvedeného však nie je možné zistiť, akú časť splátky predstavuje samotná istina, akú časť úrok a akú časť predstavujú iné poplatky. Absencia vyššie uvedenej náležitosti má v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Následne prvoinštančný súd uviedol, že keďže mal za preukázané, že žalobkyňa poskytla žalovanému úver vo výške 5.000,- Eur, pričom žalovaný jej uhradil splátky v celkovej výške 1.348,40 Eur, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni iba rozdiel medzi uvedenými sumami, t.j. sumu 3.651,60 Eur, a keďže žalovaný sa dostal s úhradou uvedenej istiny do omeškania, uložil mu povinnosť zaplatiť aj úroky z omeškania vo výške 8 % ročne od 01.07.2014 do zaplatenia (§ 517 ods. 1 prvá veta, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy /ďalej aj „OZ“/ v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.).

1.4. Žalobu vo zvyšnej časti (o zaplatenie úrokov v sume 343,01 Eur, úrokov 15,90 % ročne z nezaplatennej istiny od 01.07.2014 do zaplatenia a nezaplatených sankčných poplatkov vo výške 26,18 Eur) zamietol. V tejto súvislosti konštatoval, že zmluvná podmienka týkajúca sa poplatku za správu úverového účtu je neprijateľná zmluvná podmienka, a že nárok žalobkyne na úroky z omeškania (ktoré v zmysle § 121 ods. 3 OZ predstavujú príslušenstvo pohľadávky) z úrokov (ktoré rovnako v zmysle § 121 ods. 3 OZ predstavujú príslušenstvo pohľadávky) - tzv. anatocizmus), nemá oporu v zákone (Občianskom ani Obchodnom zákonníku). Občiansky ani Obchodný zákonník totiž neustanovujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny (že k nej podľa dohody účastníkov budú pričítané ako civilné plody peňazí /fructus civiles/), a následne tak právo veriteľa požadovať, aby dlžník pre prípad omeškania s platením takto zvýšenej istiny platil aj úroky z omeškania. Keďže však v predmetnom prípade sa jednalo o spotrebiteľský vzťah medzi žalobkyňou ako dodávateľom a žalovaným ako spotrebiteľom, akákoľvek dohoda v tomto zmysle by predstavovala neprípustné odchýlenie sa od ustanovení Občianskeho zákonníka v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa (§ 54 ods. 1 OZ) a bola by z toho dôvodu neplatná. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa a predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru, a teda ide o neplatnosť takejto dohody pre rozpor so zákonom (§ 39 a § 52 ods. 2 v spojení s § 517 ods. 2 OZ).

1.5. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie aplikáciou ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. februára 2018 sp. zn. 7Co/255/2017 na základe odvolania žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku, ktorým žalobu žalobkyne vo zvyšnej časti zamietol a v závislom výroku o trovách konania, potvrdil (prvý výrok). Žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval vecnú správnosť odvolaním napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie a keďže sa stotožnil i s odôvodnením odvolaním napadnutej časti rozsudku prvoinštančného súdu, v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku doplnil ďalšie dôvody, ktorými reagoval na argumenty žalobkyne uvedené v

odvolaní.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktorým napadla rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie (týkajúci sa zamietnutia jej žaloby o zaplatenie zostatku uplatňovanej istiny v sume 998,90 Eur a úroku vo výške 15,9 % ročne z celej uplatňovanej istiny vo výške 4.650,50 Eur od 01.07.2014 do zaplatenia). Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie v tomto rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (ohľadom právnej otázky týkajúcej sa nároku na priznanie úroku po zosplatnení dlhu) a na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (ohľadom právnej otázky náležitosti zmluvy a s tým súvisiacej otázky absencie jej náležitostí podľa § ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z.). Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, že úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z.z. Poukázala pritom na právny názor vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2018, č.k. 3 Cdo 146/2017, podľa ktorého nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

6. Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

7. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 421 ods. 1 CSP) tzv. majetkovým cenzom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. K príslušenstvu pohľadávky (najčastejšie k výške úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania, priznaným trovám konania) sa však pri určení výšky predmetu sporu neprihliada. Ak sa však predmetom dovolacieho konania stáva len toto príslušenstvo, prípustnosť dovolania sa odvíja od rovnakých limitov ako pri uplatnenej pohľadávke (istine), avšak s tým rozhodujúcim rozdielom, že dovolací súd bude majetkový cenzus skúmať k momentu začatia dovolacieho konania.

8. V predmetnej veci bol dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúci sa zamietnutia žaloby žalobkyne (dovolatelky) o zaplatenie zostatku uplatňovanej istiny vo výške 998,90 Eur a úroku vo výške 15,9 % ročne z celej

uplatňovanej istiny vo výške 4.650,50 Eur od 01.07.2014 do zaplatenia. Predmetom dovolacieho konania je teda výrok, týkajúci sa peňažného plnenia (istiny) vo výške 998,90 Eur. Na príslušenstvo tohto peňažného plnenia (istiny) sa podľa ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP neprihliada. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (4. júla 2014) bola 352 Eur (§ 1 písm. a/ Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 321/2013 Z.z.). Odvolací súd teda v dovolaní napadnutom výroku rozhodoval o peňažnom plnení, ktoré ku dňu podania žaloby na súde prvej inštancie neprevyšovalo desaťnásobok minimálnej mzdy, t.j. 3.520 Eur. Prípustnosť dovolania žalobkyne bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ CSP vylúčená.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej činnosti (napr. 6 Cdo 191/2018, 6 Cdo 42/2018, 4 Cdo 186/2018, 7 Cdo 216/2018, 1 Cdo 263/2018, 5 Cdo 158/2018) v obdobných veciach už uviedol, že „i keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v Civilnom sporovom poriadku reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 CSP), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docielenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní“.

10. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

11. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mal (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanému však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobkyne sa nevyjadril) a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.